

НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ

вул. Прорізна, 15, м. Київ, 01601, тел. (044) 254-06-00, тел./факс: (044) 279-05-29
E-mail: zagal@nads.gov.ua, сайт: www.nads.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 37819430

від _____ 20__ р. № _____

На № _____ від _____ 20__ р.

НАДС в межах повноважень розглянув Ваше звернення від 13 вересня 2024 року та повідомляє.

Статтею 19 Конституції України передбачено, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Відповідно до частини третьої статті 13 Закону України від 10 грудня 2015 року № 889-VIII «Про державну службу» (далі – Закон № 889) НАДС, як центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби, видає у випадках, встановлених законом, нормативно-правові акти з питань державної служби, надає роз'яснення з питань застосування Закону № 889 та інших нормативно-правових актів у сфері державної служби.

Згідно зі статтею 5 Закону № 889 відносини, що виникають у зв'язку із вступом, проходженням та припиненням державної служби, регулюються Законом № 889, якщо інше не передбачено законом.

Статтею 33 Закону України від 09 листопада 2023 року № 3460-IX «Про Державний бюджет України на 2024 рік» (далі – Закон № 3460), який набрав чинності 01 січня 2024 року, встановлено, що у 2024 році відпустки, визначені пунктом 1 частини першої статті 4 Закону України «Про відпустки», на які працівник державного органу набув право за останній відпрацьований робочий рік, мають бути використані таким працівником до кінця 2024 року.

У разі невикористання працівником державного органу відпусток, визначених частиною першою цієї статті, йому в межах затверджених видатків на оплату праці відповідного державного органу має бути виплачено грошову компенсацію за всі дні невикористаної відпустки, на які він набув право за останній відпрацьований робочий рік.

УВ
НАДС
№9342/10.3-24 від 26.09.2024
КЕП: Аллюшина Н. О. 26.09.2024 06:56
3FAA9288358EC0030400000086E5290057DAD500

Відповідно до частини третьої статті 5 Закону № 889 дія норм законодавства про працю поширюється на державних службовців у частині відносин, не врегульованих Законом № 889.

Статтею 4 Закону України «Про відпустки» встановлено види відпусток, та зокрема передбачено щорічні відпустки:

основна відпустка (стаття 6 цього Закону);

додаткова відпустка за роботу із шкідливими та важкими умовами праці (стаття 7 цього Закону);

додаткова відпустка за особливий характер праці (стаття 8 цього Закону);

інші додаткові відпустки, передбачені законодавством.

Відповідно до статті 57 Закону № 889 державним службовцям надається щорічна основна оплачувана відпустка тривалістю 30 календарних днів, якщо законом не передбачено більш тривалої відпустки, з виплатою грошової допомоги у розмірі середньомісячної заробітної плати.

Згідно зі статтею 59 Закону № 889 щорічні відпустки надаються державним службовцям у порядку та на умовах, визначених законодавством про працю.

Відповідно до статті 79 Кодексу законів про працю України (далі – КЗпП України) щорічні основна та додаткові відпустки повної тривалості у перший рік роботи надаються працівникам після закінчення шести місяців безперервної роботи на даному підприємстві, в установі, організації.

Щорічні відпустки за другий та наступні роки роботи можуть бути надані працівникові в будь-який час відповідного робочого року.

Невикористана частина щорічної відпустки має бути надана працівнику, як правило, до кінця робочого року, але не пізніше 12 місяців після закінчення робочого року, за який надається відпустка.

Згідно зі статтею 10 Закону України «Про відпустки» щорічні основна та додаткові відпустки надаються працівникові з таким розрахунком, щоб вони були використані, як правило, до закінчення робочого року.

Законодавством про державну службу не визначено поняття «робочий рік».

Разом з тим статтею 75 КЗпП України передбачено, що щорічна основна відпустка надається працівникам тривалістю не менш як 24 календарних дні *за відпрацьований робочий рік, який відлічується з дня укладення трудового договору.*

Таким чином, проаналізувавши норми чинного законодавства, можна дійти висновку, що робочий рік – це період часу, який за тривалістю рівний календарному року (12 місяців), але на відміну від календарного року обчислюється для кожного державного службовця не з 01 січня, а з дати призначення на посаду державної служби в державному органі.

Враховуючи викладене, щорічна основна оплачувана відпустка державному службовцю надається за робочий рік, відлік якого починається з дати призначення на посаду державного службовця в державному органі, відповідно до затвердженого графіка.

Право на щорічну основну оплачувану відпустку у державного службовця, який працює у державному органі понад один рік, виникає відразу з початком його нового робочого року.

Виникнення у державних службовців права на додаткову оплачувану відпустку, що належить до щорічних відпусток, та її тривалість залежить не від відпрацьованого у відповідному році часу, а від наявності відповідного стажу державної служби.

Згідно зі статтею 46 Закону № 889 стаж державної служби дає право на встановлення державному службовцю надбавки за вислугу років, *надання додаткової оплачуваної відпустки*.

Відповідно до частини першої статті 58 Закону № 889 за кожний рік державної служби після досягнення п'ятирічного стажу державної служби державному службовцю надається один календарний день щорічної додаткової оплачуваної відпустки, але не більш як 15 календарних днів.

Порядок надання державним службовцям додаткових оплачуваних відпусток визначається Кабінетом Міністрів України.

Згідно із пунктом 3 Порядку надання державним службовцям додаткових оплачуваних відпусток, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 квітня 2016 року № 270 (далі – Порядок), додаткова відпустка конкретної тривалості надається державним службовцям після досягнення відповідного стажу державної служби.

Пунктом 4 Порядку передбачено, що *додаткова відпустка, яка надається державним службовцям, належить до щорічних відпусток*.

Пунктом 5 Порядку визначено, що додаткова відпустка надається державним службовцям одночасно із щорічною основною оплачуваною відпусткою або окремо від неї за згодою між державним службовцем і керівником державної служби в державному органі відповідно до затвердженого графіка відпусток.

Відповідно до пункту 6 Порядку додаткову відпустку на прохання державного службовця може бути поділено на частини будь-якої тривалості.

Невикористана додаткова відпустка чи її частина надається державному службовцю у будь-який час відповідного року чи приєднується до відпустки у наступному році.

Пунктом 10 Порядку передбачено, що *за бажанням державного службовця додаткова відпустка або її частина може бути замінена грошовою компенсацією*.

Згідно із частиною четвертою статті 83 КЗпП України, частиною четвертою статті 24 Закону України «Про відпустки» *за бажанням працівника частина щорічної відпустки замінюється грошовою компенсацією. При цьому тривалість наданої працівникові щорічної та додаткових відпусток не повинна бути менше ніж 24 календарних дні*.

Крім того, статтею 2 Закону України «Про відпустки» встановлено, що право на відпустки забезпечується заборонаю заміни відпустки грошовою компенсацією, крім випадків, передбачених статтею 24 цього Закону.

Таким чином, на думку НАДС, основною умовою для отримання грошової компенсації за частину щорічної відпустки є фактичне використання державним службовцем в обов'язковому порядку 24 календарних днів щорічної відпустки, до якої належать: щорічна основна оплачувана відпустка та щорічна додаткова оплачувана відпустка.

Разом з тим статтею 33 Закону № 3460 чітко не визначено який саме робочий рік працівника є останнім відпрацьованим робочим роком.

На думку НАДС, враховуючи положення статей 75, 79 КЗпП України, останнім відпрацьованим робочим роком, зазначеним у статті 33 Закону № 3460, може бути робочий рік державного службовця 2023-2024.

Також протягом 2024 року мають бути використані дні щорічної додаткової оплачуваної відпустки за стаж державної служби, що збільшився у державного службовця у його робочий рік 2023-2024.

У разі, якщо державний службовець не використовує дні відпусток (період 2023-2024), йому в межах затверджених видатків на оплату праці відповідного державного органу *має бути виплачено грошову компенсацію за всі невикористані дні щорічних відпусток (основної і додаткової за стаж державної служби).*

Також зазначаємо, що у листі Міністерства фінансів України від 16 листопада 2023 року № 08040-11-3/31395 зазначено, що: *«...у 2024 році незалежно від тривалості використаних протягом року відпусток працівником державного органу, за всі дні невикористаних відпусток (основної та додаткової), на які працівник державного органу набув право за останній відпрацьований робочий рік, йому має бути виплачено грошову компенсацію...»*

...З метою ефективного та раціонального використання бюджетних коштів на оплату праці працівників державних органів, а також зважаючи на те, що компенсаційні виплати є додатковим навантаженням на фонд оплати праці, звертаємо увагу керівників органів на обов'язкове виконання норм чинного законодавства в частині використання працівниками протягом року всіх днів щорічних відпусток (як основної, так і додаткової), на які працівник державного органу набув право за останній відпрацьований робочий рік.»

Згідно з пунктом 1 Положення про Міністерство економіки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 року № 459, є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує, серед іншого формування та реалізує державну політику у сфері праці, зайнятості населення, трудової міграції, трудових відносин, соціального діалогу.

Так у своєму листі від 26 лютого 2024 року № 4707-05/14491-09 Міністерство економіки України зазначає: *«Обчислення середньої заробітної плати працівникам проводиться відповідно до норм Порядку обчислення середньої заробітної плати, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 08.02.95 № 100 (зі змінами) (далі – Порядок).*

Абзацом першим пункту 2 Порядку встановлено, що обчислення середньої заробітної плати для оплати часу відпусток, надання матеріальної (грошової) допомоги або виплати компенсації за невикористані відпустки проводиться виходячи з виплат за останні 12 календарних місяців роботи, що передують місяцю надання відпустки, надання матеріальної (грошової) допомоги або виплати компенсації за невикористані відпустки.

Змінами, внесеними абзацом другим пункту 2 Порядку, визначено новий порядок обчислення середньої заробітної плати для оплати компенсації за невикористані відпустки, на які працівник набув право до 31 грудня 2023 року, зокрема, її розрахунок здійснюється виходячи з виплат, нарахованих у 2023 році.

Проведення розрахунку середньої заробітної плати для оплати компенсації за невикористані відпустки, на які працівник набуде право після 31 грудня 2023 року, залишається без змін.

Тобто при виплаті компенсації за невикористані відпустки у 2024 році для її розрахунку роботодавець має обчислювати дві середні заробітні плати. При цьому сама компенсація також має поділятися на дві частини: компенсація за відпустки, права на які набуті до 31.12.2023 та після цієї дати. ...».

Крім того, звертаємо увагу, що відповідно до частини першої статті 51 Бюджетного кодексу України, керівники бюджетних установ, серед іншого, здійснюють фактичні видатки на заробітну плату (грошове забезпечення), включаючи видатки на премії та інші види заохочень чи винагород, матеріальну допомогу, лише в межах бюджетних асигнувань на заробітну плату (грошове забезпечення), затверджених для бюджетних установ у кошторисах.

Згідно зі статтею 3 Бюджетного кодексу України бюджетний період для всіх бюджетів, що складають бюджетну систему України, становить один календарний рік, який починається 1 січня кожного року і закінчується 31 грудня того ж року.

На думку НАДС, компенсація, передбачена статтею 33 Закону № 3460, виплачується у межах бюджетного року, тобто до 31 грудня 2024 року.

Для отримання більш детальних роз'яснень з питань, порушених у Вашому зверненні, рекомендуємо звернутися також до Міністерства економіки України.

Окремо повідомляємо, що листи міністерств, інших центральних органів виконавчої влади мають лише роз'яснювальний (інформаційний) характер і не встановлюють правових норм.

З повагою

Голова

Наталія АЛЮШИНА